

MESLEKİ VE TEKNİK ÖN LİSANS PROGRAMLARINDA KALİTE ARAYIŞI: SINAVSIZ GEÇİŞ

Battal ODABAŞI*

ÖZET

2002 yılında çıkarılan 4702 sayılı kanun kapsamı uyarınca “Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olacakların/olanların istedikleri takdirde, bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesi içinde yer alan veya bölgesi dışındaki meslek yüksekokulları ile Açıköğretim ön lisans programlarına sınavsız olarak yerleştirme işlemleri ÖSYM tarafından” yürütüleceği belirtilmiştir. Mesleki ve teknik liselerden meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş/METEB projesi olarak adlandırılmıştır. Bu kanun sayesinde, meslek lisesi mezunlarının herhangi bir sınava tabi olmaksızın öncelikleri belli olan kriterlere göre; alanları ile ilgili meslek yüksekokullarına yerleştirilmeleri ve böylece bu basamaktaki kurumlara nitelikli öğrenci akışını sağlamak amaçlanmaktaydı. Günümüzde üniversiteye geçiş sisteminde birçok yeni düzenleme yapılmasına rağmen sınavsız geçiş sistemi, 2002 yılından itibaren olduğu gibi uygulanmaya devam ettiği anlaşılmaktadır. Bu durum nitelikli olmayan öğrencilerin ön lisans programlarına yerleşmelerine sebep olduğu görülmektedir.

Bu çalışma mesleki ve teknik ön lisans programlarının öğrenci kabul koşulları ile ilgili olumsuzlukları tespit etmeyi ve çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlayan nitel bir çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Meslek, teknik, ön lisans, sınavsız geçiş

Pursuit of Quality in Vocational and Technical Associate Degree Programs: Pass ‘Without Exam ‘

ABSTRACT

According to the law legislated in 2002 numbered 4702 ‘ it is mentioned that the people who graduated from high schools or will graduate –if they wish- they will be able to pass to an associate degree program coherent with their branches and near their neighbourhood and this pass can be in open faculty. This procedures are to be carried out by OSYM. This is called pass without exam /METEB. Thanks to this law, it is aimed thatb the students graduated from vocational high schools will be able to pass to an associate degree program without an exam,this was also aimed for selecting qualified

* Yrd.doç.dr., İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri ABD,
battalodabasi@yahoo.com

students at their branches for universities. Today, in spite of a lot of regulations on university passing system, the same passing without exam system is still being implemented. This situation causes unqualified students passing to universities' associate degree programs.

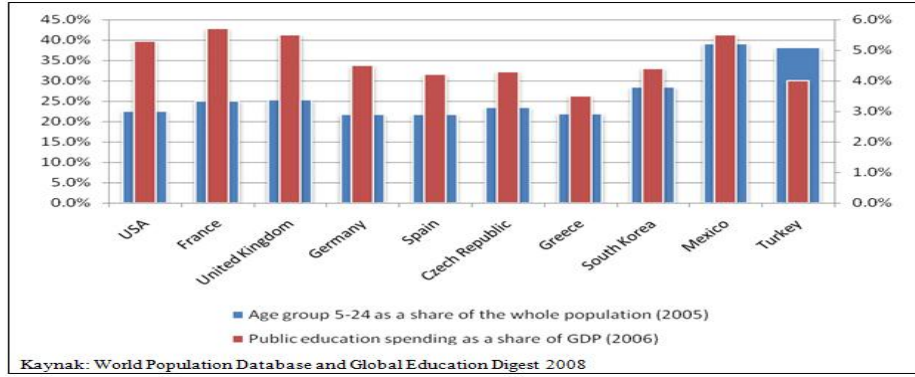
This study aims at detecting the negativities about accepting circumstances on vocational associate degree programs and producing solution offers.

Keywords: professions, technical, associate degree, passing without exam

1.0.Giriş

Her ülkenin gelişim sürecinde nitelikli insan gücü ihtiyacı önemli bir konudur. İzmir İktisat Kongresi veya I. İktisat Kongresi (17 Şubat-4 Mart 1923), süreci ile birlikte yeni Cumhuriyet kalkınma amacıyla önemli kararlar alıp, Türk burjuvazisi yaratmayı ve kaynaklarını millileştirmeye çalışmıştır. Günümüzde Türk ekonomisi, uluslararası rekabet gücü kazanmak için nitelikli insan gücüne ihtiyaç duymaktadır. Büyüyen dünya pazarında en önemli sorun, kaliteli ve marka gücü olan mallar yaratmak ve satmak amacı önceldir. Kaliteli mal üretimi vasıflı insan gücüne ihtiyaç duymaktadır. Dünyayla bütünleşmeyi amaçlayan ekonomi politikası, işgücünün nitelik ve verim düzeyinin yükseltilmesini gerektirdiği gibi, nitelikli insan gücünün yetiştirilerek ekonomik kalkınmayı destekleme ve hızlandırma işlevini zorunlu kılmaktadır. Bu sebeple nitelikli insan gücü yetiştiren eğitim kurumlarına ihtiyaç ve ilgi her geçen gün artmaktadır. Bu anlamda ülkelerin gelişmişlik düzeyleri eğitime ayırdıkları bütçe ile doğru yönedir. Türkiye'de eğitime ayrılan bütçe batılı ülkelere kadar olmasa da her geçen gün artmaktadır.

PISA kriterleri esas alınarak seçilen ülkelerde 5-24 yaş grubu nüfusu ve eğitim alanındaki kamu harcamalarının GSYH'deki payı²



Şekil.1 Ülkelerin Eğitim Harcamaları

² <http://www.unicef.org.tr/tr/content/detail/56/children-in-the-formal-education-system-2.html> 28 Temmuz 2012 tarihinde alınmıştır.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere kamu kesimi eğitim harcamaları son yıllarda pozitif yönde artmış, ancak bu harcamaların GSYH'ye oranı yüzde 3-4 gibi sınırlı bir düzeyde kalmıştır. 1997 yılında 1.74, 2005: 2.29, 2010 yılında kamu kesiminin eğitim harcamaları GSYH içinde yaklaşık 2.57 (yüzde 3,8'lik) paya sahipti. GSYH'nin yaklaşık yüzde 1,6'sı ilköğretim öncesi ve ilköğretim, yüzde 0,8'i orta öğretim, yüzde 0,8'i üçüncü kademe eğitim, geri kalanı da yan hizmetler, kademe olarak ifade edilemeyecek eğitim, araştırma ve diğer yan kalemler için harcanmıştır. 2011 yılında bu oran yeterli olmasa da 2.81(34.112.163.000TL) oranına yükselmiştir. Devlet Planlama Teşkilatı 2011 Yıllık Programında eğitim harcamalarının 2011 yılında GSYH'nin yüzde 4'üne yaklaşmıştır. Bununla birlikte, OECD ortalaması ile karşılaştırıldığında (yüzde 5,8 civarı) ve UNESCO'nun gelişmekte olan ülkelere yaptığı tavsiye (yüzde 6) dikkate alındığında kamu eğitim harcamaları bugün düşük düzeyde kalmaktadır. Ayrıca, OECD ülkelerinin çoğuyla karşılaştırıldığında, Türkiye nüfusunun görece daha büyük bir bölümünün örgün eğitim çağında olduğu da dikkate alınmalıdır. Eğitim Reformu Girişimi tarafından yayımlanan 2010 Eğitim İzleme Raporunda, öğrenci başı kamu eğitim harcamaları ile ilgili tahminler yer almıştır. Buna göre, 2010 yılında yapılan öğrenci başına harcama, yerel düzeyde yapılan harcamalar dahil olmak üzere, okul öncesi ve ilköğretimde 1,583TL, orta öğretimde 2,406TL, meslek ve teknik orta öğretimde ise 2,723TL civarında gerçekleşmiştir. Bu oranlar da göstermektedir ki, eğitime ayrılması gereken oran olumlu yönde artış göstermektedir. Fakat bu oranlar, gelişmiş ülkelerin düzeyine ulaşmak için yeterli rakamlar olmadığı da tartışma konusudur. Ayrıca meslek eğitiminde yer alan bir öğrenciye yapılan yatırım diğer lisedeki öğrenciye yapılanın oldukça üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Meslek eğitiminin ne kadar pahalı bir maliyet içerdiğini de göstermesi bakımından önemli verilerdir.

Türkiye'nin meslek eğitim politikası AB ile aynı doğrultuda ele alınmaktadır. "AB 2000 yılındaki Lizbon Zirvesi'nde 2010 yılında ABD'nin rekabet gücünü yakalamayı hedefliyor. Çin, Hindistan her gün yaptıkları ataklar ile hem dikkatimizi çekiyor, hem de düşündürüyor. Özellikle Hindistan, inanç, düşünce, renk, ırk kriterlerine değil, insanın bilgi, yetenek ve performansına bakıyor... TC. Hükümeti ile AB arasında imzalanan Türkiye'de mesleki eğitim sisteminin güçlendirilmesi projesi (MEGEP) kapsamında hazırlanan "yeşil belge" çok önemli bir doküman olarak incelenmeli ve takip edilmelidir(Kavi,2007,s.29)." Yeşil belge meslek eğitimini "yaşam boyu eğitim" süreci içinde ele almaktadır. Bu belge YÖK ve MEB işbirliğini geliştirmesi kadar, işveren, çalışan ve mesleki örgütlerinde etkili işbirliği sürecini getirmektedir. Nitelikli işgücünün yetişmesi için alınan kararlara paralel, eğitim sisteminin kalite düzeyinin yükseltilmesi önemlidir. Bu anlamda sınav temelli Türk eğitim sistemi meslek eğitimindeki gelişmelerle aynı paralelde olmamaktadır. Bu sebeple meslek eğitimi ve yeterlilik düzeyiyle ilgili akademik çalışmaların yapılmasında eksiklik olduğu tartışılmaktadır. Nitelikli ve çağcıl mesleki eğitimin gerçekleşmesi için, program ve içerik bazında değişimler kadar, doğru sistemin oluşturulması için değerlendirme sürecinin de ele alınması gerekmektedir. Değerlendirme süreci, kapsamı ve ölçüt araçları, kaliteli insan gücünün seçiminde de etkili olacaktır. Bu bağlamda değerlendirme sürecindeki eksikliklerin ele alınması oldukça önemli bir konudur.

2.0.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırmada meslek eğitiminde asıl sorunun nitelik olduğu konusu üzerinde durulmuştur. MYO (Meslek Yüksek Okulları- Ön lisans program)'larına öğrenci alınırken, seçme kriterlerin, kaliteli öğrenci alımında yeterli olmadığı yönündedir. Ayrıca, Türkiye’de istihdam politikaları diğer ülkelerde olduğu gibi oldukça önemli bir konu olarak ele alınmalıdır. Çünkü meslek lisesi mezunu istihdamı gelişmiş ülkelerin oldukça gerisindedir. “Türkiye’de istihdam oranı eğitim düzeyi ile birlikte artmış ve kentsel kesime oranla kırsal kesimde daha yüksektir. İstihdam oranı üzerinde eğitim düzeyi ve coğrafik bölgenin birlikte yarattığı etki cinsiyet olarak ele alındığında erkeklere oranla kadınlarda daha güçlüdür. Gerçi kadınların istihdam oranı tüm kategorilerdeki erkeklerin istihdam oranından daha düşüktür. Kırsal kesimdeki kadınlar ve düşük eğitim seviyesi dramatik olarak benzer bir durumda erkeklerin altında seyretmektedir” (MEGEP, 2006).

Tablo.1

Ülkelerin 25-54 Yaş Arası İstihdam Sektör Oranları

(25-54 age) Share Of Sector in Total Employment in 2005 (%) ³				
Country (Ülkeler)	Total	Services (Hizmet)	Industry (Endüstri)	Agriculture (Tarım)
Turkey	100	45.8	24.8	29.5
Eu	100	68.8	25.1	6.0

Tablo 1’de anlaşıldığı gibi Türkiye’de ve AB üye ülkelerinde sektörlerin toplam istihdamdaki payında 2000 ve 2005 yılları arasındaki istihdam artışının olduğu görülmektedir. Tablo1’de 2000 ve 2005 yılları arasında % 16’lık bir düşüş olmasına rağmen Türk çalışanların üçte birinin tarım sektöründe istihdam edildiği anlaşılmaktadır. Bu oran % 6 olan AB ortalamasını ve hatta herhangi bir AB ülkesinin oranının oldukça üzerinde olduğu görülmektedir. Endüstride çalışan Türklerin oranı AB’ninki ile benzerdir ancak hizmet sektöründeki istihdam payı oldukça küçüktür.

AB’de istihdam artışı ülkelere göre çok çeşitlilik göstermektedir: Romanya’da istihdam % 14 azalırken İspanya’da % 17 artmıştır. Türkiye’ye ilişkin veriler farklı bir kaynaktan gelmiş olsa da Türkiye’nin istihdam açısından büyümesi AB’ninkinden oldukça düşük gibi görünmektedir.

Türkiye’nin tarım sektöründeki istihdam oranı AB ortalamasından daha hızlı azalmakta olduğu görülmekte, fakat bu düşüş Slovakya, Estonya, Litvanya İrlanda ve Macaristan’daki kadar hızlı olmadığı da anlaşılmaktadır.. Diğer yandan hizmet sektöründe ve endüstrideki istihdam oranı AB’ye nispeten Türkiye’de daha hızlı artmıştır. Sadece Litvanya ve Latviya endüstrilerindeki istihdam artışı daha büyüktür ya da Türkiye ile karşılaştırılabilir niteliktedir. Tabloda yer alan büyüme oranları göz önüne alınarak Türkiye’deki sektörlere göre istihdam dağılımının, AB’dekine benzer olacağı düşünülmektedir.

Mesleki eğitim sisteminde çok önemli yer tutan Mesleki ve Teknik Liseler, hem iş ve meslek alanlarına eleman yetiştiren, hem de öğrencileri yükseköğretime

³ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu> 28 Temmuz 2012 tarihinde alınmıştır.

hazırlayan öğretim kurumlarıdır. Bu kurumlar, nitelikli insan yetiştirmede oldukça önemli bir yere sahiptirler. Liseden üniversiteye geçen öğrencilerin yeterlilik düzeylerinin yüksek olması nitelikli işgücü bakımından önemsenmelidir. Bu anlamda sınav sistemimiz (ÖSS, sınavsız geçiş ve dikey sınav ve üst öğrenime geçişler) nitelikli insan gücünü bir üst kuruma taşımak amacından uzaktır. Meslek liselerinden üniversitelere geçişte öğrencilerin sahip oldukları olanakların yeniden gözden geçirilip yorumlanmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Meslek liselerinin üniversiteye geçişte en büyük sorunları kuşkusuz katsayıdır. Katsayı düzenlemesi sık sık değiştirilmektedir. Aradaki çarpım farkı arttıkça meslek liselerine ilgede aynı paralelde azalmaktadır. 2003 yılında yapılan düzenleme ile katsayı farkı azalınca meslek liselerine olan önemde artmaya başlamıştır. Ve 2011 yılında yapılan düzenlemeyle katsayı farkı tümüyle ortadan kaldırıldı. Yapılan bu değişiklikler meslek liselerine olan rağbeti de artırdı. 2012 yılı itibariyle meslek lisesi oranı %48 çıkmış olup, hedef olarak %65 gibi bir oran düşünülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer kuruluşların hedefledikleri %65 meslek lisesi oranı gerçekçi mi? Gerçekten Türkiye’de meslek eğitiminde sorun, demografik mi yoksa kalite midir? Avrupa ve gelişmiş ülkelerdeki meslek okulların oranına baktığımızda: Japonya’da %24, Kore’de (ki eğitimin temelini iş gücü ve istihdam sektörü üzerine oturtmuştur) %33 “İngiltere %33, ABD’de % 45, Kanada’da %40’dır. Dünyada belli başlı ülkeler ortalamasının %28 olduğu dikkate alınırsa Türkiye yükseköğretimde mesleki eğitim öğrenci oranı bakımından iyi bir konumdadır (Eşme,2007,s.17; Mikhael,2007,s.50; Özkul,2007,s.72). Ayrıca mezun olan öğrencilerin istihdam oranlarının düşüklüğü de kaliteli eğitime işaret etmektedir. YÖK’ün düzenlemiş olduğu Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı (15-16 Ocak 2007)’da, Türkiye Yüksek Teknikerler ve Yüksekokullar (TEKDER) genel başkanının sorduğu soru bu sorunun cevabı gibidir. ”Bizim şu anda 220 teknik, 82 iktisadi, 26 sağlık, 46 tarım, 7 denizcilik bölümünden mezun olan öğrencilerimizin sadece %8’i kendi alanlarında istihdam edilmekte, % 92’si kendi alanları dışında çalışmakta.” Diyerek, batıdaki durumu öğrenmek istemiştir. Batılı uzman ise şöyle cevaplamıştır. Almanya’da... Kayıtlarına göre, bütün yüksekokul programlarının mezunlarının %95’inden fazlası mezuniyet tarihinden itibaren 10 ay içerisinde istihdam ediliyorlar. İngiltere’ye baktığımız zaman biraz daha farklı olduğunu görüyoruz. Kendi kuruluşum açısından konuşacak olursak, daha önce de söylediğim gibi 38 bin öğrencimiz var. Bunların 6 bini tam zamanlı, % 70’i yarı zamanlı çalışıyorlar ve doğrudan işyerlerinde istihdam ediliyorlar (Reid,2007,s.60). Japonya’da mezunların %54.1 ile %48.5’i istihdam edilmektedir (Rolla,2007,s.80).

Öyleyse asıl sorun meslek liseleri ve yüksekokullarında kalite sorunudur. Bu çalışmada kalite sorununun önemli bir boyutu olan sınavsız geçişte nitelikli öğrencilerin alınması problemi irdelenecektir. Ön lisans programlarına sınavsız öğrenci alım kriterlerinin eksikliği önemli bir problem durumudur ve mutlaka çözümlenmelidir. Bu araştırma bu sorunu ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

2.1.Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, tarama modelindedir. Tarama modeli, geçmişte ve günümüzde varolan durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2002).

2.2.Kapsam ve Sınırlılıklar

Bu araştırmada sınavsız geçiş ile ilgili seçilmiş örneklerden 16 MYO (Meslek Yüksek Okulu) bölümlerine giren öğrencilerin nitelik ve özellikleri ele alınmıştır.

3.0.ÖSS’de Katsayı Hesaplanmasının Tarihçesi

1999 yılından Ortaöğretim kurumlarından Yükseköğretime geçiş şartlarında yapılan düzenleme ile yeni bir dönem başlatılmıştır. Kamuoyunda çokça tartışılan bu sistem yargıya da defalarca taşınmış ve tüm Türkiye kamuoyunun dikkatini çekmiştir. Yapılan değişiklikle, tek aşamalı sınav ve katsayı uygulaması ile Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP) uygulama kararı alınmıştır. Öğrencinin diploma notu OBP olarak hesaplanırken, okulun ÖSS puan ortalaması (başarı düzeyi esas alınarak) da okul puanına (OBP’ye) eklenerek, Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP) hesaplanmıştır. Bu karar çerçevesinde, yükseköğretime geçmek isteyen genel lise mezunları ile meslek lisesi mezunlarının öncelikle ağırlıklı ortaöğretim başarı puan hesaplamasına göre; alan içi ve alan dışı kavramı esas alınacaktır. Öğrencinin alan dışı bölümleri tercih etmesi durumunda puan hesaplanması düşük bir katsayı (alan dışı:0.2, alan içi:0.5; 2003 yılından sonra bu çarpım farkı daha çok artırılarak: alan dışı:0.3, alan içi:0.8) ile çarpılarak toplam puanlarına eklenmesi esası benimsenmiştir.

Tablo.2
Orta Öğretim Öğrenci Sayıları

Yıllar	Toplam (1)	Genel Orta Öğretim (2)	Mesleki ve Teknik (3)	3/1 (%)
1997-1998	2.129.989	1.166.195	963.794	45,2
1998-1999	2.280.676	1.282.605	998.071	43,8
1999-2000	2.316.350	1.399.912	916.438	39,6
2000-2001	2.362.943	1.487.415	875.528	37,1
2001-2002	2.579.819	1.673.363	906.456	35,1
2002-2003	3.023.602	2.038.027	985.575	32,6
2003-2004	3.014.392	1.963.998	1.050.394	34,8
2004-2005	2.949.449	1.937.055	1.012.394	34,3
2005-2006	3.258.254	2.075.617	1.182.637	36,3
2006-2007	3.386.717	2.142.218	1.244.499	36,7
2007-2008	3.245.322	1.980.452	1.264.870	39,0
2008-2009	3.837.164	2.271.900	1.565.264	40,8

Yeni düzenleme özellikle meslek ve teknik liselerin mağduriyetine neden olacaktı. Bu türden okullarda okuyan öğrenciler farklı bir alanı tercih ettiklerinde 30 ile 50 puana yakın bir kaybı göze almaları gerekecekti. Kendi alanları ile ilgili tablo-4’te yer alan lisans programları da alan dışı olarak ele alındığından, yükseköğretim şansları oldukça düşük ihtimale getirilmişti. Lisans düzeyinde sadece meslek öğretmeniliği istisna olarak kalmıştır. 2003 tarihinde yürürlüğe konan uygulama ile kısmen bu fark azaltılmaya çalışılmıştır. Bu farkın azalmasıyla meslek liselerine olana ilde paralel olarak artmıştır.

- "Yükseköğretime Geçiş Sınavı" ile "Lisans Yerleştirme Sınavı"ndaki ağırlıklı puanların her biri, kendi içinde en büyüğü 500, en küçüğü 100 puan puanlara dönüştürülür.

-Yükseköğretim Genel Kurulunun 6.9.2002 tarihli ve 2002.8.103 sayılı kararı ile kabul edilen "Ortaöğretim Başarı Puanı ve Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanları Hesaplama Yönergesi"nde kabul edilen "50-100" puan aralığı "100-500" olarak değiştirilmiştir.

2011 yılında 2547 sayılı YÖK kanununun 45 maddesi değişikliğiyle katsayı farkı tümüyle ortadan kaldırılmıştır.

- Yerleştirme puanlarının hesaplanmasında "Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanları" "0,15" katsayısı ile çarpılır(bu maddedeki değişiklikle alan içi veya dışı farkı kaldırılarak, katsayı eşitlenmiştir).

-Adaylardan öğretmen lisesi veya meslek lisesi mezunu olanların kendi alanlarındaki programları tercih etmeleri halinde, "Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanları"nın "0,06" ek katsayı ile çarpımı sonucunda bulunan değer, üçüncü maddeye göre hesaplanan yerleştirme puanına eklenir. Bölümlerinin devamı niteliğindeki 4 yıllık bir yüksek okul tercih ettikleri takdirde AOBP'si (ağırlıklı ortaöğretim başarı puanı) 0.06 ile çarpılıp ek puan alacaklardır.(en düşük ek puan $100 \times 0.06 = 6$; en yüksek ek puan $500 \times 0.06 = 30$ ek puan)

-Meslek lisesi mezunu adayların ek puanla girebildikleri kendi alanlarındaki her program için, bir LYS puan türünün yanı sıra bir de YGS puan türü belirlenir. Meslek Lisesi mezunu olup olmadığına bakılmaksızın adayların bu programlara yerleştirilmesinde bu iki türden puanlarının büyük olanı esas alınır(Özdemir,2010)⁴.

Sonuç:

A. Katsayı Olarak: Fark ortadan kaldırılmış. Meslek lisesi mezunu kendi alanında tercih yaptığında en az 6 en fazla 30 ek puan olacaktır.

B.

Tablo3

Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puan Hesaplama Tablosu

	1999	2010-2011	2012 ve sonrası
Genel lise	$0.8 \times 100 = 80$	$0.15 \times 500 = 75$	$0.12 \times 500 = 60$
Meslek-Tek.	$0.3 \times 100 = 30$	$0.12 \times 500 = 60$	$0.12 \times 500 = 60$
Lise			
Fark	50	15	0

C. Yerleştirme-Tercih avantajı olarak

Bu değişikliğin sonucunda meslek lisesi mezunlarına üç farklı yoldan yerleşme imkan ve avantajı sunulmuştur. Bunlar:

1.Mesleki ve Teknik Orta Öğretim kurumlarında okuyan ya da mezun olan öğrenciler eğer isterlerse okudukları programın devamı niteliğinde ya da buna yakın programların uygulandığı meslek yüksekokulları ile açıköğretim ön lisans programlarına sınavsız geçiş hakkına sahiptirler. YGS sınavında 140 puanı geçen öğrenciler 2 yıllık ön lisans

⁴ <https://basin.yok.gov.tr/?page=duyurular&v=read&i=90>

programlarından veya 4 yıllık açıköğretim, YGS' de 180 puanı geçenler üniversitelerin YGS puan türünde açmış oldukları lisans programlarından tercih yapabileceklerdir. (Turizm Fakülteleri ile Sanat ve Tasarım fakülteleri, ilgili bölümlerde okuyan meslek lisesi öğrencilerini kendileri için ayrılmış özel kontenjanla alacaktır.)

YGS puan türlerinin herhangi birinden 180 puanı geçen meslek liseliler eğer isterlerse LYS sınavlarına girebileceklerdir. LYS puan türlerinin herhangi birinden 180 puanı geçen meslek liseliler diğer liselerden farksız olarak istedikleri lisans programlarından tercihlerde bulunabileceklerdir. Meslek liselilere LYS puanlarıyla yaptıkları tercihlerinde artık katsayı farkı uygulanmayacaktır.

2.Dikey geçiş şansı:

Mesleki ve teknik lise öğrencileri eğer isterlerse Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesindeki yine kendi branşlarındaki Açıköğretim ön lisans programlarına da sınavsız geçiş yapabileceklerdir. Buraya yapılacak yerleştirmelerde herhangi bir kontenjan sınırlaması yoktur. Sosyal bilimler ağırlıklı olan bu programlar meslek liselilerin büyük bir çoğunluğuna hitap etmemektedir. Bu 2 yıllık Açıköğretim ön lisans programlarında okuyup mezun olan öğrenciler Dikey Geçiş Sınavı'na (DGS) girmek ve başarılı olmak suretiyle gerek Açıköğretim lisans programlarına gerekse örgün öğretim lisans programlarına devam edebilirler. Örgün eğitim veren üniversitelerin DGS için ayırdığı kontenjan 1 yada 2 kişiyi geçmemektedir. Bu sebeple sınavsız geçiş sistemiyle bir ön lisans programına yerleşen öğrenciler için 4 yıllık fakülte mezunu olma hayalinin bütün olarak kapanması anlamına gelmektedir. Ayrıca ön lisans programından mezun olup DGS'de başarıları olan öğrencileri kazandıkları lisans programlarında muafiyet sınavları ve intibak eğitimleri beklemektedir. Bu sebeple birçok meslek liseli için sınavsız geçiş sistemini kullanmak 4 yıllık üniversite hakkında mahrum olması anlamına gelmektedir.

3.Tüksek Teknoloji Fakülteleri

İlk defa 2010 yılında açılan ve hızla yaygınlaşan 4 yıllık teknoloji fakültelerinden; Turizm, Sanat ve Tasarım Fakültelerini ilgili bölümlerde okuyan meslek liseliler, tercih ettikleri takdirde sadece kendileri için ayrılmış olan kontenjanlara yerleşeceklerdir.

Tablo4
2005-06 ve 2010-11 Yılları Ön lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları
(ÖSYM,2006 ve 2011,s.152)

	Yeni Kayıt			Toplam Öğrenci Sayısı			2009-10 Mezun Öğrenci			2010-2011 Meslek-Tekn-Turz. ve End L. Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı		
	Topl.	Kız	Erkek	Topl.	Kız	Erkek	Topl.	Kız	Erkek	Topl.	Kız	Erkek
2011	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2072	8947	117772
										487	62	5
2010-11	2284	901	138	5950	2246	370	165	76015	8943			
	09	19	290	52	72	380	451		6			
2005-06	175.9	--	--	441.	--	--	81.8	--	--			
	31			074			66					

Katsayıda yapılan değişiklikler sonucu 2012 yılı itibariyle meslek lisesi oranı % 48lere çıkmış olup, hedef %65 olarak belirlenmiştir (MEB,2011).” Günümüzde meslek liseleri oldukça cazip hale getirilmiştir. Ayrıca yüksek öğretime yerleşme oranı genel liselere oranla da oldukça avantajlı durumdadır.

Tablo5
2011 Yılı Bir ÖSYS Programına Yerleşen Öğrenci Sayısı

2011 Yılı Bir ÖSYS Programına Yerleşen											
Okul türü	ÖSYS'ye başvuran	Lisans	%	Ön lisans				AÖF	%	Toplam	%
				Sınavsız	%	YG S	%				
Endüstri Meslek L.	188009	3764	2.0	56881	30.3	4724	2.5	16017	8.5	81386	43.3
İmam-Hatip L.	88569	11788	13.3	0	0.0	3970	4.5	14932	16.9	30690	34.7
Kız Meslek L.	130713	4858	3.7	21776	16.7	5313	4.1	20292	15.5	52239	40.0
Otelcilik ve Turizm	10301	1655	16.1	2854	27.7	215	2.1	962	9.3	5686	55.2
Sağlık Meslek L.	32767	1293	3.9	7767	23.7	276	0.8	6934	21.2	16270	49.7
Sekreterlik Meslek L.	51	2	3.9	3	5.9	2	3.9	20	39.2	27	52.9
Teknik Liseler	50781	5980	11.8	15340	30.2	1762	3.5	3016	5.9	26098	51.4
Ticaret Meslek L.	102936	3456	3.4	37641	36.6	1901	1.8	15026	14.6	58024	56.4
Diğer Meslek Liseleri	6077	488	8.0	1636	26.9	162	2.7	662	10.9	2948	48.5
Genel Toplam	610204	33284	5.5	143898	23.6	18325	3.0	77861	12.8	273368	44.8

Bir ÖSYS programına yerleşen meslek lisesi öğrencilerin oranı yarıya yakındır. Yerleşme oranının en büyük kısmını ön lisans (sınavsız geçiş) ile AÖF okulları oluşturmaktadır. Lisans düzeyinde bir ÖSYS programına yerleşen en avantajlı grup, Turizm ve Otelcilik ile İmam Hatip Lisesi mezunlarıdır. Kuşkusuz bunlar içinde ise Anadolu meslek lisesi kökenli olanlar gelmektedir. Lisans düzeyinde en düşük yerleşme oranı ise, Endüstri meslek lisesi (%2) mezunlarıdır.

Aynı başarı gelişimi bu öğrencilerin istihdamında elde edilememiştir. Öyle ki mezunların ancak %8'i kendi alanlarında istihdam edilebilmektedir. Bunun önemli

nedenlerinden biri de Meslek Yüksek Okullarına alım koşullarıdır. Bu koşullar şunlardır:

Meslek Yüksek Okullarına sınavsız geçiş yerleştirme işlemleri aşağıdaki önceliklere göre merkezî sistemle yapılır.

1. Mezuniyet yılı daha büyük (yeni mezun) adaylara öncelik verilir.
2. Aynı yıl mezun olan adaylar arasında öncelik okul türüne göre:
 1. Anadolu Teknik Lisesi,
 2. Teknik Lise ve Anadolu Meslek Lisesi,
 3. Meslek Lisesi
4. Çok eski yıllarda enstitü adı altında mezun olunan meslek lisesi sırasında verilir.
3. Mezuniyet yılı ve okul türü aynı olan adaylardan aynı METEB içinde olanlara öncelik verilir.
4. Mezuniyet yılı, okul türü ve METEB içi - METEB dışı bilgileri aynı olan adaylardan OBP'si yüksek olan adaylara öncelik verilir.
5. Yukarıda sayılan tüm bilgileri aynı olan adaylardan doğum tarihi büyük (yaşı küçük) olana öncelik

OBP: Ortaöğretim Başarı Puanı

Ayrıca, Sınavsız geçiş hakkını kullanmak isteyen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler önce kendi bölgelerindeki Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi (METEB) meslek yüksek okullarını, buradaki kontenjanların dolması halinde bölge dışındaki meslek yüksek okullarından kendi METEB'in dışından öğrenci alan meslek yüksek okullarından tercih yapabilirler.

Bu şartlar öğrenci kalitesinin düşmesine neden olan önemli nedenlerden biridir. Elbette ki meslek lisesi mezunları ve en öncel olarak Anadolu Meslek Liseleri ek puan olarak alanlarıyla ilgili bölüme yerleştirilmelidir. Fakat, tüm çağdaş dünyada sürecin böyle işlemediği de bilinmektedir. Gelişmiş ülkelerde meslek liselerinde akademik programlar oldukça fazla önemsenmektedir. Meslek liselerin kalite düzeyleri daha çok fen ve matematik başarıları ile ölçülmektedir. Bu akademik düzey aynı zamanda zihinsel performans ve nitelikli insan gücünü de belirlemektedir. Avrupa Birliği eğitim tavsiyelerinde özellikle fen ve matematik eğitimdeki kalitenin artırılmasını tavsiye etmektedir.

Batı eğitim sisteminde sadece meslek lisesi yoktur. Aynı zamanda genel ve meslek ders müfredatı ile sentezlenmiş liseler de bulunmaktadır (ÖSYM,2007,s.188). Bu liselerde mezun olanlarda böylece ön lisans programlarına yerleşme imkanı bulmaktalar. Genel lise mezunları da keza bu olanakları değerlendirme hakkına sahiptirler. Ülkemizde genel lise mezunları akademik anlamda başarılı olsalar da bazı bölümlere puanla girmeleri oldukça zordur. Yukarıdaki alım koşulları yüzünden:

1. Anadolu meslek veya teknik liseden en düşük ders başarılarıyla mezun olan öğrenci, sınavsız geçişle alınmadan diğer öğrencilere sıra gelmemektedir. Oysa düz meslek lisesinden mezun olan ve oldukça başarılı öğrenciler bu bağlayıcı kurallar yüzünden, en başarısız Anadolu meslek lisesi öğrencisinin önüne geçememektedir.
2. Katsayı adaletsizliği yeni düzenlemeyle birlikte genel liselerin aleyhine dönüşmüştür. Meslek lisesi mezunları dört yıllık lisans programlarına yerleşmede genel lise mezunları ile eşit haklara sahip olmuşlardır. Ama ön lisans programlarına yerleşme bakımından tamamiyle avantajsız bir durumdadırlar. Öyle ki tercih edilen ön lisans programlarına yüksek puan alsalar da yerleşmeleri pek mümkün olmamaktadır. Anadolu meslek lisesi

mezunu bilgisayar mühendisliği veya Biyo-medikal mühendisliğini tercih edebilme hakkına sahipken, genel lise mezunu ise Bilgisayar programcılığı veya Biyo-medikal teknolojileri gibi önlisan programlarına yerleşme şansına sahip olmayacaktır. Tüm bu nedenler Önlisan programlarına nitelikli öğrencilerin yerleşmesine engeldir.

Örnek İki Bölümün İncelenmesi:

1. Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama programı, 1994 yılında açılan Bilgisayar Programcılığı programı ile 1997 yılında açılan Bilgisayar Enformasyon Sistemleri programının MEB-YÖK Meslek Yüksekokulları Program Geliştirme Projesi kapsamında 4702 sayılı kanun ile birleştirilmesi ile tek çatı altında toplanmıştır.

Bu bölümde okumak isteyen öğrencilerin; Analitik düşünebilen, Öz güveni yüksek, Teknolojideki hızlı gelişmeleri izleyip onlara uyum sağlayabilen, Yeniliklere açık, Ekip çalışmasına yatkın olması gerekir.

- İki yıl süreli eğitim verilen programda görsel programlama, web programlama, c ile sistem programlama, bilgisayar sistemleri ve donanımı konularında eğitim verilmektedir. Ayrıca dördüncü yarı dönem Assembler dersi verilmektedir. Diğer dillere kıyasla bilgisayara daha yakın olmasından dolayı fazla teknik bir ders olarak görülmektedir. Oysa ki piyasada kendisini yazılımcı olarak görmek isteyen öğrencilerin bu dersi gereksiz görmemesi ve üstünde önemle durmaları önerilmektedir.
- Yoğun programlama dilleri müfredatı dışında web tasarımı, işletim sistemi yönetimi ve ağ sistemleri konularında eğitimde verilmektedir.

DGS (Dikey Geçiş Sınavı) ile geçiş yapılabilen bölümler; Bilgisayar Bilimleri, Bilgisayar Mühendisliği, Bilgisayar Öğretmenliği, Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği, Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri, Bilgisayar ve Enformasyon Sistemleri, Bilgisayar ve Kontrol Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Bilgisayar-Enformatik, Bilişim Sistemleri Mühendisliği, Bilişim Sistemleri ve Teknolojileri, Elektronik ve Bilgisayar Öğretmenliği, Fizik, İstatistik, İstatistik ve Bilgisayar Bilimleri, Matematik-Bilgisayar, Meteoroloji Mühendisliği, Uygulamalı Matematik ve Bilgisayar, Uzay Mühendisliği, Yazılım Mühendisliği.

Mezunların Çalışma Alanları

Bu programdan mezun olan öğrenciler başta sanayi kuruluşları olmak üzere yazılım firmaları, bilgisayar satıcısı ve teknik destek firmaları, bankalar, sigorta şirketleri, ticari kuruluşlar, internet servis sağlayıcıları, internet yayıncılık şirketleri, radyo, televizyon, araştırma şirketleri, ulaştırma gibi bir çok alanlarda çalışan özel ve kamu kurumlarında çalışabilme imkânına sahip olacaktır.

Elektrik-Elektronik Teknolojisi Alanı, Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) kapsamında mesleki Orta Öğretim kurumlarında eğitim verilen alanlardan biri.

Elektrik-Elektronik Teknolojisi sektörü, küresel düzeyde hızla değişen pazar ve rekabet koşulları nedeni ile sürekli ve dinamik bir gelişim içindedir. Bu özellikleri nedeniyle Elektrik-Elektronik sanayi, stratejik bir sanayi olarak ülkelerin yakın ilgisini

çekmekte ve bu sektör için devletler tarafından özel planlamalar yapılmaktadır. Özellikle hızla küreselleşmekte olan bu sektörde rekabet büyük yoğunluk kazanmakta ve sanayileşmiş ülkeler bu sektörün korunması ve rekabet gücünün geliştirilmesi için özel politikalar uygulamaktadırlar. Elektrik-elektronik sektörü firmaları, hizmetleri ile ülke ekonomisine maddi gelir ve istihdam açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanı altında; Bobinajcılık, Büro makineleri teknik servisi, Elektrik tesisatları ve pano monitörlüğü, Elektrikli ev aletleri teknik servisi, Elektromekanik, Taşıyıcılar bakım ve onarımı, Endüstriyel bakım onarım, Görüntü ve ses sistemleri, Güvenlik sistemleri, Haberleşme sistemleri, Otomasyon sistemleri, Yüksek gerilim sistemleri dallarında öğretim programları hazırlanmıştır. Türkiye'de elektrik-elektronik sektöründe bu dalların öğretim programlarının hazırlanarak eğitimine başlanması, sektörde yıllardır süregelen eğitim açığını giderecek önemli bir girişim olacağı düşünülmektedir. Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanı öğretim programının hazırlanmasında, Milli Eğitim Bakanlığında görevli uzman ve alan öğretmenleri, sektör temsilcileri, üniversiteden alan uzmanları ve meslek elemanları ile işbirliği içinde çalışılmıştır. Bu doğrultuda Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanı ve altında yer alan mesleklerde uluslararası ve ulusal düzeyde standartlara uygun, her yaşta ve düzeyde bireye eğitim olanağı sağlayan programları hazırlamak hedeflenmiştir.

4 Yıllık Lisans ve Alt Dalları; Elektronik mühendisliği, Elektrik mühendisliği, Telekomünikasyon mühendisliği (Haberleşme mühendisliği), Biyomedikal mühendisliği, Mikroelektronik mühendisliği, Kontrol mühendisliği, Ses mühendisliği, Bilgisayar mühendisliği, Yazılım mühendisliği, Mekatronik mühendisliği, Güç mühendisliği, Enerji sistemleri mühendisliği.

Tablo6
2010-2011 Yılı Genel Kontenjan Sonuç Listesi

Bölüm Kodu	Üniversite	Bölüm Adı	MYO Açıklama	Puan Türü	2010 Doluluk	Mezun Yılı	Lise Türü	Sınavsız Taban OBP
1065044	ANKARA ÜNİVERSİTESİ	Turizm Rehberliği	Beypazarı MYO	DİL-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	---	100
1275142	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	Bilgisayar Programcılığı	Teknik Bilimler MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	163,68
1145012	DİCLE ÜNİVERSİTESİ	Bilgisayar Programcılığı	Diyarbakır MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	152,053
1495128	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	Bilgisayar Programcılığı	Teknik Bilimler MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	150,029
1217743	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Bilgisayar Programcılığı	Ankara MYO (İkinci Öğretim)	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	117,799
1355176	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	Biyomedikal Cihaz Teknolojisi	Teknik Bilimler MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	157,059
2095992	FATİH ÜNİVERSİTESİ	Biyomedikal Cihaz Teknolojisi	Ankara MYO (Tam Burslu)	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	135,922
1175114	EGE ÜNİVERSİTESİ	Biyomedikal Cihaz Teknolojisi	Ege MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	126,783
1275159	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	Biyomedikal Cihaz Teknolojisi	Teknik Bilimler MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	111,097
1345512	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	Biyomedikal Cihaz Teknolojisi	Köseköy MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	116,721
1427051	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Elektronik Teknolojisi	MYO (İkinci Öğretim)	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	225,213
1355408	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	Elektronik Haberleşme Teknolojisi	Teknik Bilimler MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	157,377
1505302	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Elektronik Teknolojisi	Yıldız MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	152,824
1055804	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	Raylı Sistemler Elektrik ve Elektronik Teknolojisi	Porsuk MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	115,661
1355416	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	Elektronik Teknolojisi	Teknik Bilimler MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	111,097
1176154	EGE ÜNİVERSİTESİ	Elektronik Haberleşme Teknolojisi	Ege MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	137,87
1625529	ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ	Raylı Sistemler Elektrik ve Elektronik Teknolojisi	Refahiye MYO	YGS-1	Doldu, Sadece Sınavsız	2010	4	110,056

Yukarıdaki tabloda özellikle iyi üniversitelerin talep edilen bölümleri seçilmiştir. Tabloda da görüldüğü üzere bu iyi üniversitelerin popüler bölümlerine yerleştirilenler Lise türü olarak 4'tür (4-Anadolu Teknik Lisesi'dir). Ayrıca puan olarak bazıları 100 ile 200 arasındadır. 500 puandan düşünüldüğünde, okulun en düşük notlarla mezun olan öğrenciler yerleşmiştir. Liselerde okuyan başarısız ama SBS puanı olarak anadolu meslek teknik liselerine puan avantajlarıyla girmiş fakat okul sürecinde başarılı olmamış öğrenciler, bu avantajdan yararlanarak iyi üniversitelerin, iyi bölümlerine dikey geçiş yapmaktadırlar.

4.0.Sonuç

Anadolu meslek veya teknik liseden en düşük ders başarısıyla mezun olan öğrenci, sınavsız geçişle alımında düz liselerde okuyan başarılı öğrencilere sıra gelmemesi ve katsayı adaletsizliğini kaldırmayı amaçlayan yeni düzenlemeyle birlikte genel liselerin aleyhine dönüşmemesi için meslek liselerinin üniversiteye giriş sistemi yeniden ele alınmalıdır. Düz liseler için avantajsız, ayrıca teknik veya meslek lisesinde olupta SBS'de etkinlik göstermeyen ama meslek lisesinde okurken oldukça başarılı olan öğrencilerin de aleyhinde olan bu durum düzeltilme yoluna gidilmelidir. ÖSYM'nin belirlediği günümüz koşulları meslek lisesinde okuyan nitelikli öğrenciyi seçmekten uzaktır. Eğitimde eşitlik ilkesi ihlal edilmektedir.

Üniversiteler öğrenci alım koşullarında okul başarı puanının ağırlığı artırılabilir.

Üniversite YGS puan ağırlığı göz önüne alınmalıdır.

Üniversitelerdeki bölge avantajı tercihte önemsenmemeli, üniversiteler kriter özelliklerine göre sınıflandırılmalı ve her üniversite kendi öğrenci alım kriterini oluşturabilmelidir.

Sonuç olarak gerek bilgisayar mühendisliği ve gerekse de elektrik ve elektronik tekniker/mühendisliği Türkiye'nin en popüler tekniker/mühendislik alanlarıdır. Böylesine önemli branşların, öğrenci seçme koşullarının değiştirilmesi zorunludur. Kaliteli bölümlerin önceliklerini Anadolu liselerine vermeleri ve bu liseleri YGS-LYS sürecinde avantajlı durumda tutma politikası yanlış bir karardır. Anadolu lisesinde okuyupta çalışmakta zorlanan öğrencilerin kendilerine tanınan yerleşme avantajından yararlanması dikey geçişlerde de kalitenin azalmasına sebep olabilecektir. Türkiye'nin nitelikli insan gücünü yetiştiren üniversitelere sınavsız geçiş koşulları tekrar gözden geçirilmeli sağlanan avantajlı durum tüm meslek lisesi öğrencilerinin yararlandığı ve yarışabildiği, yetenek ve beceri alanlarını sergileyebildikleri seçme sisteminin getirilmesine ihtiyaç vardır. Böylece anayasanın sağladığı genellik ve eşitlik ilkesi ile pedagojinin önemli ilkesi olan yeteneğe/potansiyele göre yönlendirme şartı yerine getirilmiş olacaktır.

Yapılacak düzenlemede elbette ki meslek lisesinden mezun olan kişinin ek puan alması sağlanmalıdır. Fakat gerek anadolu olmayan meslek liseleri ile genel lise mezunlarından başarılı olanların da sistemde yer almasına izin verecek bir sistem kurgulanmalıdır. Bu düzenleme düz meslek liselerin daha çok motive olmasını sağlayacağı gibi, çalışkan öğrenciler arasında da rekabeti arttıracaktır. Meslek eğitimine devam edecek öğrencilerin daha nitelikli ve çalışkan öğrencilerden seçilmesi sağlanacaktır. Ayrıca düz lise mezunu olupta akademik anlamda tekniker programlarına

geçiş yapmak isteyen öğrencilerin de geçişine imkan verileceği için, kalite süreci daha da artacaktır.

Kaynaklar

- Aydın,R. (2007). Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansın (15-16 Ocak 2007), Meteksan A.Ş., Ankara
- Dünya Bankası (2005). Eğitim Sektörü Araştırması. Türkiye.
- Ertepinar,A. (2007). Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansın (15-16 Ocak 2007), Meteksan A.Ş., Ankara
- Eşme,İ. (2007). Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansın (15-16 Ocak 2007), Meteksan A.Ş., Ankara
- Kavi,H. (2007). Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansın (15-16 Ocak 2007), Meteksan A.Ş., Ankara
- Kenar Necdet (2010) Mesleki ve Teknik Eğitim Sisteminin Genel Değerlendirmesi, <http://www.messegitim.com.tr/ti/577/0/MESLEKI-VE-TEKNIK-EGITIM-SISTEMININ-GENEL-DEGERLENDIRMESI>
- MEB(2011). 2010-2011 MEB İstatistikleri (Örgün Eğitim), MEB Resmi İstatistik Programı Yay., Ankara
- MEB(2010). 2009-2010 MEB İstatistikleri (Örgün Eğitim), MEB Resmi İstatistik Programı Yay., Ankara
- MEB(2005). 2005-2006 MEB İstatistikleri (Örgün Eğitim), MEB Resmi İstatistik Programı Yay., Ankara
- Mikhael,S. (2007). Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansın (15-16 Ocak 2007), Meteksan A.Ş., Ankara
- ÖSYM(2011). ÖSYS- Yüksek öğretim Programları ve kontenjanları Kılavuzu, Böl. Tablo 3A, Meteksan A.Ş., Ankara
- ÖSYM (2011), 2010-2011 yılı Yükseköğretim İstatistikleri, ÖSYM Yayınları, Meteksan A.Ş., Ankara
- ÖSYM (2006), 2005-2006 yılı Yükseköğretim İstatistikleri, ÖSYM Yayınları, Meteksan A.Ş., Ankara
- Özdemir,E.(2010).Üniveristeye Girişte Katsayı Uygulamasına İlişkin YÖk ve Danıştay Kararları Hakkında İnceleme ve Değerlendirme, TOBB AB Müzakere ve Uyum Müdürlüğü Yay., Ankara
- Özkul, A.E. (2007). Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansın (15-16 Ocak 2007), Meteksan A.Ş., Ankara
- Reid,V. (2007). Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansın (15-16 Ocak 2007), Meteksan A.Ş. Ankara
- Reinhard,R. (2007). Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansın (15-16 Ocak 2007), Meteksan A.Ş., Ankara
- TÜSİAD(2003). “Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Projesi Çalışma Toplantısı Raporu”, TÜSİAD Yay.,İstanbul
- İstatistik Verileri İçin Yararlanılan Diğer WEB Kaynaklar*
- European Training Foundation (2004). Achieving Lisbon Goals. The Contribution of Vocational Education and Training in Turkey. (Avrupa Eğitim Vakfı (2004) Lizbon Hedeflerine Ulaşılması. Mesleki Eğitim ve Öğretimin Türkiye'deki Katkısı.)

Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 22, Sayı 2, 2013, Sayfa 269 -286

Avrupa İstatistikleri, Eurostat: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
<http://www.unicef.org.tr/tr/content/detail/56/children-in-the-formal-education-system-2.html>
www.messegitim.com.tr/.../Mesleki-ve-Teknik-Egitim-Sisteminin-Ge...

